

Motion till riksdagen 2017/18:3876

av Jessica Polfjärd m.fl. (M)

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Sammanfattning

Inom utgiftsområde 14 lägger vi fram förslag om ett förenklat regelverk för subventionerade anställningar och om hur arbetslöshetsförsäkringen bör utformas för att säkerställa att den ska fungera som en effektiv omställningsförsäkring. Vi föreslår också att aktivitetsstödet ska begränsas i tid. För att underlätta rörligheten och matchningen på arbetsmarknaden vill Moderaterna införa en nationell studie- och jobbrådgivning. Arbetsförmedlingen får också ett nytt uppdrag att erbjuda stöd till byte av arbetsplats eller arbetsgivare vid psykisk ohälsa. För att minska sjukfrånvaron i yrken där den psykosociala arbetsmiljön brister får Arbetsmiljöverket ett särskilt uppdrag att göra en tillsyn av den psykosociala arbetsmiljön.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett särskilt omställningsspår hos Arbetsförmedlingen för att erbjuda stöd till byte av arbetsplats eller arbetsgivare vid psykisk ohälsa och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetslöshetsförsäkringen bör ändras för att bli en effektiv omställningsförsäkring och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tidsbegränsa aktivitetsstödet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förenklat regelverk för subventionerade anställningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell studie- och jobbrådgivning och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Arbetsmiljöverket i uppdrag att stärka tillsynen av och sanktioner för arbetsgivare och inom yrkesgrupper med särskilt hög sjukfrånvaro och tillkännager detta för regeringen.

Anslagsförslag 2018 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Tabell 1 Moderaternas förslag till anslag för 2018 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (M)
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	8 402 329	-767 000
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	22 699 927	-3 373 000
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	13 422 023	-8 177 000
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	19 196 879	-1 173 000
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	119 685	
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	1 523 500	
1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	41 161	
1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	71 785	
1:9 Bidrag till administration av grundbeloppet	56 363	
1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303	
1:11 Bidrag till lönegarantiersättning	1 700 000	
1:12 Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	5 756 893	+4 915 000
1:13 Lån till körkort	151 466	
2:1 Arbetsmiljöverket	763 225	
2:2 Arbetsdomstolen	34 330	
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	33 722	
2:4 Medlingsinstitutet	58 449	
2:5 Arbetslivspolitik	25 000	-25 000
2:6 Centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö	18 800	-18 800
<i>Nya anslag</i>		
1:14 Nationell studie- och jobbrådgivning		+100 000
1:15 Sommarjobb vid förlängd skolgång		+6 000
Summa	74 083 840	-8 512 800

Politikens inriktning

Inledning

Sverige ska vara ett land som håller ihop – där alla ska kunna komma till sin rätt, stå på egna ben och ges möjlighet att växa. Alla jobb behövs och alla människor behövs. Hela Sverige ska jobba och därför måste det alltid löna sig att arbeta. I dag utmanas Sveriges styrka och sammanhållning av en allt mer tudelad arbetsmarknad. Samtidigt som det går bra för de allra flesta så finns det många som aldrig får chansen till ett jobb. En av sju svenskar befinner sig i utanförskap och lever av bidrag i stället för att arbeta. I 130 områden är utanförskapet särskilt stort. I dessa områden går inte ens hälften av de vuxna till jobbet på morgonen.

Moderaternas politik för jobb och sysselsättning styrs utifrån två mål som vi ska uppfylla till 2025: Vår politik ska leda till att vi halverar jobbklyftan mellan inrikes och utrikes födda, och vi ska skapa förutsättningar för 500 000 nya jobb att växa fram. Att pressa tillbaka utanförskapet är en central del i Moderaternas plan för ett starkare Sverige. Det handlar framför allt om att minska bidragsberoendet och att alltid se till att arbete lönar sig mer än att leva på bidrag. Varje krona som går till bidrag är också en krona som i stället hade kunnat gå till skolan, polisen, vården eller omsorgen.

Sveriges nuvarande regering saknar det politiska ledarskap och den handlingskraft som krävs för att ta sig an Sveriges utmaningar. Politiken präglas av en tydlig brist på konkreta reformer för jobb och integration samt en ovilja att se problemen med utanförskap och för få vägar in till arbetsmarknaden. Omfattande skattehöjningar på jobb och företagande samt en ändrad inriktning på arbetsmarknadspolitikerna och bidragssystemen försvagar tillväxtförutsättningarna, och samtliga av regeringens egna expertmyndigheter gör bedömningen att regeringens politik har en obefintlig eller marginell effekt på ökad sysselsättning. Sverige riskerar att påtagligt försvagas med en regering som inte vill eller inte orkar genomföra de reformer som krävs.

Anslag 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Ett särskilt omställningsspår skapas hos Arbetsförmedlingen

Moderaterna föreslår att en särskild rehabiliteringskedja införs för vissa lättare psykiska diagnoser. Syftet är att tidigare än idag skapa förutsättningar för rehabilitering och återgång i arbete, och skapa fler alternativ och vägar tillbaka till jobb. Som ett led i detta föreslår Moderaterna att ett särskilt omställningsspår skapas hos Arbetsförmedlingen för att erbjuda stöd till byte av arbetsplats eller arbetsgivare vid psykisk ohälsa.

Moderaterna satsar 100 miljoner kronor per år på Arbetsförmedlingen för inrättande av ett särskilt omställningsspår.

Anslag 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Arbetslöshetsförsäkringen som effektiv omställningsförsäkring

Arbetslöshetsförsäkringen reformerades under alliansregeringen i syfte att uppmuntra till arbete, öka sysselsättningen och stärka dess roll som omställningsförsäkring. Enligt ekonomiska bedömare som Konjunkturinstitutet och Riksbanken leder reformer av detta slag till ett ökat deltagande på arbetsmarknaden och därmed till ökad sysselsättning.

Höjningen av arbetslöshetsförsäkringen som regeringen genomförde 2016 har nu en motsatt effekt. En tidig hög ersättning riskerar att förlänga arbetslöshetsperioderna eftersom människor skjuter upp sitt jobbsökande eller ställer för höga krav för att acceptera ett nytt jobb.

Det är viktigt att värna a-kassans roll som omställningsförsäkring och tiden för a-kassa bör därför kortas. Moderaterna föreslår att antalet ersättningsdagar med a-kassa begränsas till ett år, eller 265 ersättningsdagar. Nivån på taket i a-kassan, samt ersättningens avtrappning, bör fortsatt vara sådan att de tydligt uppmuntrar till att söka och skaffa jobb. Moderaterna föreslår därför att taket i arbetslöshetsförsäkringen under de 100 första dagarna av arbetslösheten uppgår till 760 kronor per dag och därefter uppgår till 680 kronor per dag. Förslaget innebär en högre nivå de 100 första dagarna jämfört med den försäkring som gällt fram till regeringens höjning, men ger starkare drivkrafter till arbete än regeringens förslag. Samtidigt säkerställer avtrappningen av ersättningen att den tydligt uppmuntrar till att söka och skaffa jobb.

Förslaget bedöms förstärka de offentliga finanserna med cirka 1,5 miljarder kronor 2018, 1,8 miljarder kronor 2019 och 1,9 miljarder kronor 2020.

Tidsbegränsa aktivitetsstödet

Ersättningen vid arbetslöshet påverkar de arbetslösas drivkrafter för arbete. Det är därför önskvärt med en avtrappning av ersättningen efter arbetslöshetstidens längd, men många arbetslösa möter i dag inte en sådan avtrappning. Personer som varit kvalificerade för a-kassa får, om de fortfarande är arbetslösa när ersättningsdagarna tagit slut, i stället aktivitetsstöd om de deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. För de personer som uppfyller villkoren i a-kassan är ersättningsnivåerna i aktivitetsstödet de samma som i a-kassan. Detta innebär att många personer i dag kan vara arbetslösa under lång tid med bibehållen ersättningsnivå. För att förstärka drivkrafterna behöver därför möjligheten till ersättningar som överstiger försörjningsstödet begränsas.

Moderaterna föreslår att aktivitetsstödet upphör vid arbetslöshet längre än tre år. Förslaget bedöms förstärka de offentliga finanserna med cirka 4,2 miljarder kronor 2018, 4,0 miljarder kronor 2019 och 3,9 miljarder kronor 2020. Kommunerna finansieras fullt ut för inkomstbortfall och ökade utgifter. Anslagsförändringarna rör fler utgiftsområden än 14 – främst utgiftsområdena 10 och 25.

Anslag 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Sänkta anställningskostnader för dem som behöver det mest

Subventionerade anställningar är en viktig väg in för nyanlända och personer med kort utbildningsbakgrund eftersom de sänker arbetsgivarnas kostnader för att anställa. Dagens subventioner fungerar för dåligt och är för krångliga och administrativt tungrodda. För att fler ska kunna få ett första jobb vill vi ersätta befintliga stöd med ett nytt som är betydligt enklare. Förslaget innebär att åtta stöd – nystartsjobb, särskilt nystartsjobb, särskilt anställningsstöd, förstärkt särskilt anställningsstöd, instegsjobb, extratjänster, traineetjänst i välfärden och traineetjänst för bristyrken – ersätts med ett.

Vårt förslag är betydligt enklare och bygger på nystartsjobben som Alliansen införde och som är det stöd som fungerar bäst i dag. Den nya subventionen kräver ingen arbetsmarknadspolitisk bedömning utan endast att personen har varit arbetslös i ett år

eller är nyanländ. Stödet ska uppgå till en dubbel arbetsgivaravgift och utgår under lika lång tid som den anställda varit arbetslös. För nyanlända kan stödet beviljas upp till fyra år. Möjlighet till handledarstöd på upp till 6 000 kronor i månaden finns.

Handledarstödet storlek bestäms av Arbetsförmedlingen och beror på hur långt ifrån arbetsmarknaden individen står. Nyanlända är direktkvalificerade till fullt handledarstöd under de första två åren, därefter baserat på bedömning från Arbetsförmedlingen.

Moderaterna satsar sammantaget 0,4 miljarder kronor 2018, 0,44 miljarder kronor 2019 samt 0,4 miljarder kronor 2020 på att förstärka och förenkla anställningsstöden.

Anslag 1:14 Nationell studie- och jobbrådgivning

En nationell studie- och jobbrådgivning för ökad rörlighet

Att karriärväxla mitt i livet är ett stort beslut som kan kräva att individen får stöd för att våga ta steget och fatta ett välinformerat beslut. I dag finns emellertid få möjligheter att få rådgivning om jobb och studier för dem som har ett arbete. Även andra kan behöva ett bättre stöd att i högre utsträckning fatta beslut om utbildningsval utifrån arbetsmarknadens behov, såsom ungdomar. För att underlätta rörligheten och matchningen på arbetsmarknaden vill Moderaterna därför införa en nationell studie- och jobbrådgivning. Det skulle kunna utformas som en digital plattform där individen kan söka både jobb och utbildning samt få information om i vilken grad olika utbildningar leder till jobb. Plattformen kan kombineras med rådgivning, till exempel via chatt eller över telefon.

Moderaterna satsar 100 miljoner kronor per år under åren 2018–2020 på en nationell studie- och jobbrådgivning för ökad rörlighet.

Anslag 2:1 Arbetsmiljöverket

Det finns en bred konsensus hos våra expertmyndigheter att arbetsgivaren har en nyckelroll i arbetet med att minska sjukfrånvaron. Detta gäller särskilt vid psykisk sjukdom. Enligt Försäkringskassan finns en tydlig koppling mellan dålig psykosocial arbetsmiljö och sjukfall med psykisk diagnos. Brister i den psykosociala arbetsmiljön finns särskilt i vissa yrkesgrupper inom offentligfinansierad verksamhet.

Sjuksköterskor, barnmorskor, specialistsjuksköterskor, vård- och omsorgspersonal, grundskollärare och gymnasielärare är särskilt utsatta. Sammanlagt finns det över 800 000 anställda i dessa grupper, vilket innebär att överriskerna får betydande effekter. För att komma till rätta med den höga sjukfrånvaro som finns i vissa sektorer och hos vissa arbetsgivare behöver tillsynen och kontrollen öka bland de arbetsgivare som inte klarar att hålla nere sjuktalet.

Moderaterna föreslår att Arbetsmiljöverket får i uppdrag att genomföra en särskild tillsyn av den psykosociala arbetsmiljön inom yrkesgrupper och hos arbetsgivare med särskilt hög sjukfrånvaro. Moderaterna satsar 100 miljoner kronor per år för att Arbetsmiljöverket ska genomföra uppdraget.

Övrigt

Moderaterna gör också besparingar på förvaltningsanslaget för Arbetsförmedlingen som ett led i att effektivisera verksamheten, samt drar ned på anslagen för ineffektiva arbetsmarknadspolitiska insatser. Dessa medel används till prioriterade satsningar.

Jessica Polfjärd (M)

Jessika Roswall (M)

Christian Holm Barenfeld (M)

Niklas Wykman (M)

Erik Andersson (M)